

Slavenski dom

Str. 46

Z ilustrirano prilogo „Teden v slikah“

Leto 11.

Rim je zadovoljen s Schuschniggom

Za povratek Habsburgovcev po italijanskem mnenju pa čas še ni zrel

Berlin, 26. februarja, o. Po povratku zunanje-ministra von Neuratha iz Dunaja se je ton pisanja nemških listov precej spremenil in le provincijski listi napadajo še Avstrijo zaradi tega, ker ne dopuščajo javnega dela hitlerjevskim organizacijam. V uradnih krogih sicer ne omenjajo, da dunajski sestanek ni rodil nobenih dalekosežnih političnih sadov, zato pa tem bolj poudarjajo pomen in prednost kulturnega sodelovanja med obema državama, ki naj pripravita tla za obojestransko razumevanje težej in ciljev. Hitlerjevski listi pravijo, da so bile hitlerjevske manifestacije na Dunaju ob prihodu von Neuratha le znak navdušenja avstrijskega naroda za zблиžanje z Nemčijo, nikakor pa ne take, kakor so jih označevali nasprotniki. Tudi dostavljajo nemški listi, da ima kancelar Schuschnigg prav gotovo drugačne pojme o dolžnostih do Avstrije in do vsega nemštva, kakor pa ga imajo oni, ki se vsiljujejo z raznimi nasveti.

S tem v zvezi piše tudi »Berliner Tagblatt« in naglašja, da Italija ni spremljala pogajanj s tako nervozno, temveč z velikimi upi. Dunajski sestanek utrjuje os Rim-Berlin, nikakor je pa ne majo. List tudi pravi, da bo kulturno sodelovanje predhodnica gospodarskega sodelovanja, s tem pa približevanje k enotnemu gledanju na politični položaj.

Berlin, 26. februarja, o. Uradni tolmači težen nemškega zunanje-ministrstva »Politische Korrespondenz« pravi, da je dunajski obisk rodil velike pozitivne uspehe, da jih pa inozemstvo gleda drugače, ker je vajeno le na razne formalne pogodbe in slične akte. Kulturni sporazum je izpopolnitev lanskoletne pogodbe.

Italija zaenkrat proti restavraciji

Rim, 26. februarja, o. Italijanski listi so zadovoljni, ker je kancelar Schuschnigg bil toliko oprezen in se ni prenehal s kako novo pogodbo z Nemčijo, ki bi nujno oddaljila Avstrijo in Italijo. Zanimivo pa je tudi pisanje lista »Giornale di Italia«, ki se sicer previdno, vendar pa jasno izreka proti restavraciji Habsburžanov v Avstriji, češ da bi bilo to času neprimerno, ker nihče ne vid potrebe, da bi se sedanji režim v Avstriji spremenil ter bi bilo nevarno sprožiti nove zaplete ne samo v notranjosti Avstrije, temveč tudi v mednarodnem pogledu. Italijanska vlada prav zaradi tega ne smatra, da bi bilo vprašanje povratka Habsburžanov aktualno in ga tudi ne bo za enkrat favorizirala.

Tudi Pariz se zanima

Pariz, 26. februarja, o. Francoski merodajni krogi so mnenja, da bo v kratkem kancelar Schuschnigg odšel v Rim, kjer bo Mussoliniju ne samo obrazložil vso vsebino razgovorov z von Neurathom, temveč ga zaprosil tudi za pomoč. Odgovor, ki ga bo dal Mussolini, bo merodajni neposredno za smer avstrijske politike, posredno pa bo vplival tudi na razvoj evropske politike. Francozi so prepričani, da bo Mussolini držal svojo obljubo, ki jo je dal pred tremi leti kancelarju Dollfussu, da bo branil neodvisnost Avstrije. Vendar pa prepisujejo Mussoliniju toliko državne previdnosti, da se bo dosledno skušal zavarovati pred kakršnikoli presenetljivi ter bo v tem primeru gotovo stopil v stike s Parizom.

Pariz, 26. februarja, AA. (Havas) Listi se tudi danes mnogo ukvarjajo z avstrijskim vprašanjem. Pertinax pravi v »Echo de Paris«, da bo nadaljnji razvoj dogodkov v Avstriji pokazal praktično vrednost zadnje čase toliko omenjane osi Rim-Berlin. Pisec članka pravi, da je sklican za 1. marec vrhovni svet fašistične stranke, in da bo morda takrat prišlo do odločitve o italijansko-avstrijskem razmerju. Če Avstrija ne dobi v Italiji tega, kar želi, pravi Pertinax, ni izključeno, da se bo zvezni kancelar dr. Schuschnigg, ko se ne bo imel kam obrniti, obrnil do Francije in Velike Britanije. Od nemško-avstrijskega dogovora dne 11. julija pa do danes so se po Pertinaxovi sodbi razmere v srednji Evropi precej spremenile. Predsednik madžarske vlade Julij Gömbös je umrl, njegov naslednik Daranyi se pa v mnogem razlikuje od svojega prednika. Današnja Madžarska, pravi list, si ne želi zmage nacionalnega socializma v Avstriji, ker vidi v tem nevarnost za razmere v lastni državi.

»Journal« prinaša poročilo iz Berlina. V njem pravi, da ni videti, da bi bil dr. Schuschnigg pri obisku nemškega zunanje-ministra baron v Neurathu prevzel kakšne konkretne obveznosti. Ta vtis se po dopisnikovi sodbi dobi že iz pisanja nemških listov.

Neki list skrajne leve pravi, da bi veljalo podpirati neodvisnost Avstrije s podpiranjem demokratskih elementov v njej. Za to bi bili v prvi vrsti dolžni Velika Britanija in Francija. List očita tedaj državam, da nista bili dovolj odločni nasproti prodiranju dveh velesil na španskem, in izraža upanje, da se bosta pokazali energičnejši v avstrijskem vprašanju.

Vesti 26. februarja

Abesinijo bodo menda črtali iz seznama članov DN že na prihodnjem izrednem zasedanju. S tem bo tudi Hajle Selasijju dejansko odvzet cesarski naslov. Tako se utegne zgoditi, da bo že pred kronanjem angleškega kralja problem spravljen iz dnevnega reda.

Sin pokojnega velikega španskega filozofa in revolucionarja Niguela de Unamuno, je po vestih angleških listov padel v boju pri Jaranni v vrstah rdečih čet.

Varšava, 26. februarja, o. Predsednik gdanškega senata Graiser je prišel v Varšavo in je bil sprejet od nekaterih ministrov. Njegov obisk je baje bolj zasebnega značaja in je prišel na Poljsko na povabilo državnega predsednika, da se bo udeležil lova v Bialowu.

Reval, 26. februarja, AA. DNB. Načelnik sovjetskega generalnega štaba, maršal Jegorov, je včeraj odpotoval v Moskvo.

Rim, 26. februarja, AA. (Havas.) V zadnjih bojih med italijanskimi četami in abesinskimi četami je padel ras Desta, najsrdečiji nasprotnik Italijanov v Abesiniji.

Bruselj, 26. febr. o. Havas poroča, da je na skupščini, na kateri je govoril tudi predsednik vlade Van Zeeland zavzel stališče tudi vodja rextistov Degrelle. Policijski organi so ga takoj aretirali in ga odvedli na policijo.

Nova državna stranka na Poljskem, ki jo snuje minister Koc, je naletela povsod na ugoden sprejem. Pred nekaj dnevi je tudi predsednik republike sprejel polkovnika Koca in se informiral o novi ustanovljeni stranki.

Francoska reka Seina, še vedno narašča in že ogroža prostor, na katerem stoje paviljoni za svetovno razstavo. Voda je narasla že tako visoko, da rečne ladje ne morejo več pluti pod mostovi. Ob razstavnem prostoru so že začeli zidati nasipe.

Romunska vlada, ki se je delno preosnovala, bo izdala tudi ostre ukrepe proti raznim terorističnim organizacijam, zlasti pa Zeleznici gardi.

Protizidovsko gibanje se pojavlja med madžarskimi študenti. Vendar pa se časopisje, ki prav za prav ustvarja javno mnenje, zavzema proti temu gibanju in kliče vlado na pomoč. Vlada bo seveda gibanje z vsemi sredstvi zatirala.

Italijanski službeni komunikaciji odločno pobijajo vesti, da bi ob priliki atentata na abesinskega podkralja Grazianija italijanske čete kar slepo streljale v množico in brez obsodbe postrelile večji del atiretancev.

1400 žen je te dni odšlo iz Italije in se preselilo k svojim zakonskim drugom, ki so se za stalno naselili v Abesiniji.

Veliko propagandno razstavo pod imenom »Nova Nemčija« bodo priredili Nemci v Osaki na Japonskem. To mesto je industrijski center Japonske.

Kakor Nemčija, bo tudi Italija bojkotirala konferenco za razdeljevanje surovin. Italijani pravijo, da se do sedaj še ni nič zgodilo, kar bi moglo vplivati na spremembo smeri dosedanje italijanske politike.

Romunska vlada ni pristala na kompromis glede svojega sklepa, da se morata ...

Vlada baje zahteva, da poslanika takoj odideta, sicer bo ona odpoklicala svoja poslanika

Francoskemu letalskemu ministru Côtin in 76 njegovim spremljevalcem je snežni plaz prerezal pot v Alpih in so morali ostati v neki gorski vasi. Ker je vasica majhna, bi skoro zmanjkalo živil, toda posebni oddelki planincev so ministra in njegove rešili stiske.

Ob dnevi kronanja angleškega kralja je letalsko ministrstvo prepovedalo vsako letenje nad Londonom.

Mnogo več držav je že prepovedalo nabiranje in odhod španskih prostovoljcev iz svoje države med njimi tudi Danska in Jugoslavija.

10 nemških državljancev so izgnali iz Sovjetske Rusije, ker so bili baje udeleženi v uradnih špijskih in sabotažnih družbah. 35 pa jih še drži v zaporu in sodišča zbirajo gradivo o njihovih krivdah.

Angleška zunanja trgovina je bila lani aktivna, večja kakor prejšnje leto. Zlasti so se popravile cene surovin. Zaradi povečanega oboroževanja pa se bo gospodarska aktivnost Velike Britanije še povečala.

Velika zunanje politična debata v angleški spodnji zbornici se bo pričela v torek, ko bo govoril tudi zunanji minister Eden.

Belgijski kralj Leopold III. se je odpeljal na Švedsko, da bo prisostvoval proslavi rojstnega dne princa Karla, očeta tragično umrle belgijske kraljice Astride.

Bolgarski kralj Boris je te dni odlikoval jugoslovanskega poslanika v Sofiji Momčila Jurisica z lentjo sv. Aleksandra I.

Opozicija na Poljskem se je zaradi novega programa ministra Koca nehotela začeti združevati in se tako zbližujejo opozicijska krila, ki so si bila sicer v hudem idejnem nasprotju.

Sofijska policija je prišla okrog 100 opozicionalcev, zlasti cangoniste, zemljoradnike in komuniste. Ti so namreč agitirali za abstinenco pri prihodnjih volitvah, pri katerih smejo voliti le privilegirani ljudje.

Verski spori v Nemčiji

Berlin, 26. februarja, o. Prihodnji teden bodo volitve v generalni sinod nemške evangelijske cerkve. Poznavalci razmer sodijo po zadnjih dogodkih, da se je razmerje med protestantsko cerkvijo in oblastjo toliko poostro, da ne bi presenetila popolna ločitev cerkve od države, v primeru, če bi protestanti v svoji cerkvi ne mogli narediti potrebnega reda in ne prenehali odpor proti tako zvani »nemški cerkvi«. To pa se ne kaže, kajti nasprotja se večajo in se cerkev z veliko energijo upira izvedbi ideje državne cerkve. Državna oblast s čedalje večjo vmo in sama posega v reševanje teh konfliktov in je značilno, da v pripravljalni odbor za izvedbo volitev ni poklicala niti dosedanjega škofa Ludvika Müllerja.

Berlin, 26. februarja, o. V mnogih krajih Nemčije se je opozicija pastorej, ki so proti prevliki same vplivni oblasti v notranje cerkvene razmere, tako očela, da so začeli iz prične javno navajati imena tistih nacionalno socialističnih voditeljev, ki sicer aktivno posegajo v zadeve protestantske cerkve, vendar pa so isto cerkev že davno zapustili in iz nje izstopili. (von Ribbentrop, vodja nemške policije Himmler in drugi). Zarad tega je notranji minister dr. Frick po sporazumu z ministrom za vere Kerrlom izdal strogo odredbo, s katero prepoveduje vsako tako agitacijo in sploh agitacijo z izstopi narodno socialističnih prvkov iz cerkve. Ta dekret se naslanja na določbe od 28. februarja 1933 in navaja tudi stroge kazni za vse

Ubogi Živkovič!

Belgrad, 26. febr. m. Včeraj se je tu sestal in danes tudi še nadaljuje svoje delo ožji glavni odbor JNS. Sestanek je otvoril s krajšim nagovorom Pera Živkovič, ki je ob tej priliki tudi podal motive, ki so privedli stranko, da ga je izvolila za predsednika. Dejal je, da je bila stranka prepričana, da bosta njegovo delo in njegova osebnost omogočili zbiranje vseh rodoljubov na prejšnjem strankinem, vsemem in plemenem obeležju. Delo Petra Živkoviča pred nastopom šestojanuarskega režima je malo znano. O njegovem delu za čas tega režima pa je javnost svojo sodbo že izrekla. »Uspeh« njegove vlade pa ni mogel pritegniti naroda k stranki, ki z njim ni nikdar imela ničesar skupnega. Živkovičev prihod v JNS je namesto pričakovane uspeha samo še bolj pospešila razkroj stranke, ki ga nobena injekcija ne more več zavreči. Zato zveni želja poveljnika JNS Živkoviča, »da mora JNS postati splošen narodni pokret, kot klie na pomoč ljudem, ki se potapljajo v politično preteklost.

Kakor smo že svoj čas poročali, se je začel položaj Bogoljuba Jevtiča z ozirom na slabotno roko generala Živkoviča krepiti. Vsak sestanek je Jevtiču nekaj prinesel, tako tudi včerajšnji, na katerem je bil med drugimi izvoljen za tajnika Jevtičev sorodnik Srbo Vukanovič. Vpliv podpredsednika Banjanina in dr. Kramerja pa s tem tudi pada ter morata ta dva večji manj tudi usmerjati svoje delo po političnih koncepcijah petomajskega Jevtiča.

Göring v Londonu ni dobrodošel

London, 26. februarja, o. Včeraj so bile v Euston velike protifašistične demonstracije, katerih so se udeleževali večino pristajali delavske stranke. Voditelji so dali izglasovati tudi resolucijo, v kateri pravijo, da bi pomenilo prisostvovanje pruskega ministrskega predsednika generala Göringa n svečanosti ob kronanju kralja Jurija VI. napad vsega nemškega naroda na britansko demokracijo.

Poročila iz Španije

Rabat, 26. februarja, AA. (Havas.) Seviljski radio je davi ob 8.30 izdal tale komunikate: Na madridski fronti vlada zatišje. V odseku Las Rosas je mednarodna brigada izvršila napad, a je doživela neuspeh. Snoči je mednarodna brigada izvršila najgroznejši napad, odkar nacionalisti ogražajo Madrid, a je tudi ta napad propadel kakor ostali. Na jaramski fronti so republikanci skušali izvršiti napad v odseku San Martin de la Vega. Na bojišču so pustili velikansko število mrtvih in ranjenih. Po izjavi o napadu na Las Rosas so marksisti začeli naše linije obstreljevati s topovi, vendar niso prešli v napad. Celotno število sovražnih letal, ki smo jih sestrelili od začeta državljanske vojne, cenimo na 130.

Barcelona, 26. februarja, AA. (Stefani.) Organi tukajšnje antifašistične brigade so vdrl v neko hišo v trenutku, ko se je v njej vršil cerkveni obred poroke. Oba novoporočenca, priče in duhovnika so odpeljali pred preko sodišče samo zaradi tega, ker se je poroka vršila po katoliškem obredu.

Madrid, 25. februarja, AA. (Havas.) General Miaja, perdesednik odbora za obrambo Madrida, je danes popoldne izjavil poročevalcem listov: Dopoldne so vladne čete spustile v zrak s mino rov, ki so ga izkopali uporniki, hoteč z mino uničiti postojanke vladnih čet v univerzitetni nasel-

Načelna proračunska razprava v skupščini pred koncem

Belgrad, 26. febr. m. Na današnji seji narodne skupščine se načelna proračunska debata nadaljuje. Končana bo skoro gotovo že danes zvečer, v najslabšem primeru pa najkasneje jutri zjutraj. Predno bo predsednik narodne skupščine Stevan Čirič odredil glasovanje v načelu, bodo od strani JRZ še nastopili trije govorniki. Verjetno pa je, da bo ob tej priliki spregovoril tudi predsednik vlade dr. Milan Stojadinović.

bini. V istem trenutku smo začeli s topovi obstreljevati zbiranje sovražnih čet. Tako smo preprečili sleherni akcijo sovražnih letal, pripravljanih, da stopijo v akcijo. ... Ponoči je bil srdit topovski ogenj in so naši preprečili gibanje sovražnih čet. Postojanke na obeh straneh so ostale neizpremenjene.

Izmogzani prostovoljci se vračajo

Bruselj, 26. februarja, n. o. Te dni se je vrnilo v rudarski revir Beaubornage več mladih belgijskih delavcev, ki so se borili v tako imenovani mednarodni brigadi na španskem. Mladenci so se vrnili bolni in utrujeni ter v obupnem stanju. Večji del so jih morali poslati v bolnišnico.

Krvave stavke v Pečuhu

Pečuh, 26. februarja, o. Stavka rudarjev v pačujških premovalnikih zavzema vedno ostrejšo in žalostnejšo obliko. Napetost v mestu narašča, zaradi tega, ker je 270 rudarjev ostalo v rovih, prekinilo vse zveze z zunanjim svetom in odklonilo tudi vse pozive, da se umaknejo. Oblasti so poslale tjakaj močna ojačenja, ki z vso brutalno silo in ostrim orožjem razganjajo razburjeno prebivalstvo. Pri nekem spopadu je orožništvo streljalo in dva delavca ubilo, mnogo jih je pa težko ranilo. V tem razburjenju so se znašli tudi študentje, ki so začeli z protizidovskimi izgredi. Pogajani med podjetjem in stavkajočimi rudarji za enkrat še ni.

Program koncertnih pesmi AIP.Z.-a izšel

Danes je izšel tiskan program koncerta, ki ga bo v ponedeljek izvajal Akademski pevski zbor. Dobi se pri blagajni unionskega kina, kjer se prodajajo tudi vstopnice za ta koncert.

† Dr. Janko Kersnik

Ljubljana, 26. februarja.

Danes ponoči je nenadoma preminul g. dr. Janko Kersnik, dolgoletni ravnatelj Kmetске posojilnice ljubljanske okolice r. z. z n. z. v Ljubljani. Ta vest bo gotovo pretresujoče vplivala na njegove mnogostevilne prijatelje, ki jih je imel v vseh krogih, prav posebno pa med našimi gospodarskimi delavci.

Blagi pokojnik je sin znanega pisatelja Janka Kersnika, graščaka na Brdu ter je od njega tudi podedoval pesniški talent, ki se je kazal pri raznih prilikah in improviziranih govorih. Bil je splošno priljubljen in znan po svoji brezmejni dobroti in ni ga človeka, kateremu ne bi bil napravil usluge in kazal dobrote, če mu je le mogel. Bil je splošno znan in priljubljen po svojem izredno prikljupljivem in veselem značaju. Z njim izginje iz našega javnega in gospodarskega življenja izredno markantna osebnost, ker se je intenzivno udeleževal v gospodarskem življenju. Aktivno je sodeloval v raznih gospodarskih ustanovah, kakor n. pr. je bil podpredsednik Zveze slovenskih zadrug, član nadzorstva Ljubljanske kreditne banke itd. Istotako se je udeleževal v raznih društvi, od katerih navajamo samo Ciril-Metodovo družbo, kjer se je udeleževal dolga leta.

† Salezijanec Štefan Temlin

Ljubljana, 26. februarja.

Danes ob pol 9. je umrl v Leonišču g. Štefan Temlin, prefekt Salezijanskega mladinskega doma na Kodeljevem. Pogreb bo v nedeljo ob 4. pop. na pokopališču k Sv. Križu, Slovenska sv. masa zadušnica je v kapelici Salezijanskega mladinskega doma na Kodeljevem v nedeljo ob 10.

Vremensko poročilo

(po stanju danes zjutraj ob 7).

Ratoče: —1, megla, 60 cm snega, srež.
Planica: —3, megla, 70 cm snega, srež. Mala in srednja skakalnica ter drsalnice uporabno.
Kranjska gora: —3, barometre se dviga, megla, 35 cm snega, srež. Sankališče uporabno.
Vršč, Krnica: 150 cm snega, pršič.
Bistrica-Boh. Jezero: —1, jasno, 20 cm snega, srež.
Seniorjev dom: —7, 105 cm snega, pršič.
Pesek: 95 cm snega, pršič.
Rimski vrvolev: 35 cm snega.
Mozirska koča: 110 cm snega.
Logarska dolina: 120 cm snega.

Bivši angleški kralj se naseli v Zilski dolini?

Ljubljana, 26. februarja.

Včeraj so razni inozemski in domači listi objavili vest, da se namerava bivši angleški kralj, sedanjí vojvoda Windsorski, naseliti v Zilski dolini. Obrnili smo se za potrebne informacije še v Celovec, Beljak ter v Zilsko Bistrico. Dobili smo poročila, da je bil vojvoda Windsorski res že nekajkrat na znanem gradu nad Zilsko Bistrico, ki je sedaj last nekega angleškega lorda. S tem lordom pa se bivši angleški kralj pogaja za nakup gradu ali pa vsaj za zakup. Ako pride do pogodbe, se bo bivši angleški kralj naselil

sredi slovenskega ozemlja

O Zilski dolini je znano, da spada med zibelke slovenstva. Tukaj se je slovenstvo kljub vsej germanizacijski podjetnosti ohranilo do danes. Nepoučen tujec se čudi, ko sliši vsepovsod v Zilski dolini lepo slovensko govorico. Ker so tamkajšnji Slovenci zelo napredni in na visoki kulturni stopnji, jih tuji zelo cenijo.

Edinstvena lega gradu

Je gotovo eden glavnih vzrokov, ki so pripravili bivšega angleškega kralja do tega, da se je začel zanimati za ta grad. Lepo poslopje stoji na gričku, s katerega je razgled po vsej Zilski dolini. Grad sam je že dokaj star. Po vojni ga je dotedanji lastnik — grof iz stare koroške grofovske rodbine — prodal nekemu angleškemu lordu. Ta je poslopje popolnoma renoviral in preuredil tudi notranjost. Novoopremljeni grad je vzbujal pozornost daleč naokoli.

Na gradu plapolala tudi naša trobojnica

Zanimivo je, da je bil pokojni kralj Aleksander mnogokrat gost na tem gradu, na katerem se hoče sedaj naseliti bivši angleški kralj. Ko je

blagopokojni kralj preživljal svoje počitnice na Bledu, se je prav rad odpeljal z avtomobilom preko Podkorenskega sedla ali preko Ljubelja v Zilsko dolino na grad omenjenega angleškega lorda. Ob takih prilikah je z grada vedno zaplapolala jugoslovanska zastava. Kadar se je trobojnica pojavila na grajski lini, so okoličani takoj vedeli, da ima angleški lord visokega gosta. Okoliški Slovenci so navadno privedli pokojnemu kralju ob takih prilikah navdušene manifestacije. Pokojni kralj se je često z njimi prav priprosto razgovarjal.

Bližina Gorenjske

Kakor poroča današnje belgrajsko »Vreme«, se je bivši angleški kralj odločil za naselitev v Zilski dolini tudi zaradi tega, ker bi v tem primeru bil sredi planin (za gradom štrli v nebo nad 2000 m visoki Dobrač, prav blizu so naše in italijanske planine), obenem pa bi ne imel daleč do koroških jezer in do naše Gorenjske. Predpostavljajo namreč, da se bo tudi letos mudil pri nas vojvoda Kentski. Zaradi bližine bi bil lahko bivši angleški kralj v tem primeru v stalni zvezi s svojim bratom, obenem pa tudi s svojim visokim prijateljem našim knezom namestnikom Pavlom, ki se mudi poleti tako rad na svojem idiličnem dvoru na Brdu.

Poroka v Zilski dolini

Med informacijami, ki smo jih včeraj sprejeli, se tudi trdi, da ni izključeno, da bo poroka med vojvodo Windsorskim in gospo Simpsonovo prav na omenjenem gradu v Zilski dolini. Po istih informacijah si bo ta grad ogledala še gospa Simpson in je končna odločitev glede nakupa tega gradu baje v njenih rokah. Če pride do nakupa ali najema, je — po teh informacijah — verjetno, da se bosta bivši kralj in gospa Simpson poročila na tem gradu.

V Maribor zopet vino iz Banata

Maribor, 25. februarja.

Skoro se nekam čudno sliši, da uvaža Maribor kot središče slovenskega vinogradništva vino iz Banata kar v celih vagonih. Že lansko leto je uvoz banaških vin, s katerim so začeli vinski trgovci mešati naša slovenjgoriška vina, ali pa so ga prodajali samega, razvel naše vinograde. Saj pa so pričeli trgovci zopet z uvozom banašana in baje ga je en sam trgovec naročil kar 20 vagonov. Na vsak način bi bilo treba nekaj ukreniti proti takemu uvozu, ker bo upropastil naše vinograde.

KINO KODELJEVO BO OD DANES DO NEDELJE ZAPRT ZARADI SMRTI G. TEMLINA.

Avtomobilske gume so rezali

Begunje, 27. februarja 1937.

Pred 13 leti so neznani zlikovci prerezali na avtomobilu Ivana Avsenika iz Begunj vse avto gume. To se je zgodilo na dan njegove ženitve na Bledu. Imel je takrat škode ca Din 12.000. Kljub takratnemu preiskovanju krivcev niso dobili in je g. Avsenik na to že skoraj pozabil. Pred kratkim je prejel dobil anonimno pismo, v katerem mu nekdo poroča, da mu je gume prerezal neki kmet iz Blejskega sela, ki je bil v pismu imenovan. G. Avsenik je takoj drug dan šel do kmeta, kateri je takoj priznal krivdo. Izjavil je še, da je on prerezal le eno gumo, a ostale pa, da so drugi, katerim je oblast sedaj že na sledi in bo proti njim v kratkem vložena tožba. Za odškodnino je gospod Avsenik dobil od kmeta kravo. Ako bi pa kmeta tožil, bi istega danes stala takratna lahkomiselnost precej jurjev. Kmet se je še g. Avseniku lepo zahvalil za mirno ureditev te zadeve.

Tragedija na dravski brvi:

Živega otroka vrgla v Dravo

Maribor, 25. februarja.

Razprave zaradi detomorov pred našimi sodišči niso nobena redkost. Slučaj, o katerem je na razpravljaj danes dopoldne veliki senat mariborskega okrožnega sodišča, pa je nenavaden v naši kriminalni kroniki. Zagovarjala se je 30 letna Katarina Leban iz Zabč na Tolminkem doma, ker je dne 10. julija lanskega leta vrgla svoje novorojeno dete

Živo z dravske brvi v Dravo

Zgodba tega zločina je žalostna in meče temne sence ne samo na nezakonsko mater, temveč tudi na tiste, ki so posredno in neposredno pripravljali nesrečnico do tega dejanja. Obdolženka, ki je doma na Tolminkem, je prišla v našo državo pred osmimi leti. Duševno in telesno je nekoliko zaostala. Preživljala se je pri nas kot slabo plačana služkinja pri manj imovitih družinah. Ljudje so siroto pač izkoriščali. Meseca marca leta 1935. je nastopila službo pri Francu Gutmahrju na Tezmem. Pogojene mezde ni dobivala redno, včasih je sploh ni prejela, spati pa je morala kar na tleh na vrečah. Ker se je zaradi prenočevanja na tleh pritoževala, ji je gospodar odvnil, da ji postelje ne more dati, pa naj gre spat kar v posteljo k njegovemu bratu Gutmahrju Ivanu, ki je takrat stanoval pri njem. Obdolženka se je tega branila, ko pa je na jesen nastopil mrz, ji ni preostalo drugega, kakor da je šla spat v posteljo k tujemu moškemu. Dne 3. julija 1935 je v mariborski porodnišnici prišla na svet njena nezakonska hčerka, ki so jo ob kumovanju neke postrežnice krstili za Katarino. Mati in otrok sta bila zdrava in tako je morala že 10. julija z otrokom zapustiti porodnišnico.

Pred obdolženko se je sedaj odprlo vprašanje,

kako naj preživi sebe in otroka

za katerega ni imela drugega, kakor pet plenice, katere so ji dali v porodnišnici. K nezakonskemu očetu Ivanu Gutmahrju si ni upala, ker ji je še pred porodom rekel, da mu ne sme otroka prej prinesiti, preden ne bo dobil službe, a takrat je bil še vedno brez posla. Tako je po odhodu iz bolnišnice z otrokom v naročju taval po mestu. Obupne misli so se ji podile po glavi in prišla je do zaključka, da v takih razmerah ne bo mogla preživeti ubogega črvička. Ponoči se je podala na dravsko brv in od tam je vrgla teden dni staro dete v reko. Utonilo je kakor kamen, njegovega trupla pa reka ni naplavila in se še do danes ne ve, kaj je z njim. O tem dejanju obtoženka nikomur ni ničesar povedala. Po prihodu iz porodnišnice je sicer obiskala Gutmahrja, pa mu je rekla, da je otroka

otroka pustila v porodnišnici

Gutmahr je pozneje v porodnišnici povprašal, pa so mu dejali, da so odpustili mater z zdravim otrokom iz bolnišnice. Pozneje mu je Lebanova zatrjevala, da ima otroka doma. Ko pa jo je tudi pri tem ujel na laži, mu je končno priznala, da je dete vrgla v Dravo. On je nato prijavil njeno dejanje orožnikom in tako je vse prišlo na dan. — Pred sodniki se obdolženka zagovarja, da ni hotela otroka vreči v Dravo, temveč je iskala skupaj z detetom smrt v dravskih valovih. Ni vrgla otroka z brvi, ampak je zabredla z otrokom v naročju na levem bregu v Pristanu v vodo z namenom, da sebe in otroka utopi. Ko je bila že do pasu v vodi, ji je otrok padel z naročja ter ga je tok reke odnesel, predno se je osvestila, kaj se je zgodilo. Njo samo je tedaj prevzelo, pa je pobegnila iz vode in ni šla za otrokom v smrt.

Razprava ob času poročila še traja.

Ške kulture in civilizacije, ki so jo njih starši in sosedje prinesli iz Nemčije, kjer so jo prikošnjari. Vso, pol ure dolgo pot, so zmerjali slovenske otroke. Drugi dan je moral iti slovenski oče sam z gorjato naproti svojim otrokom, da jih je na poti iz šole obvaroval napadov. Slovenski otroci so že tako terorizirani, da se boje v šoli govoriti slovensko; njih starši pa so sklenili, da se izselijo, da zavarujejo življenje svojim otrokom. Seveda je to tisto, kar so Kočevarji po nalogu iz rajha hoteli doseči.

Najduhovitejša glasbena veseliga po Nestoy-evem nesmrtnem delu, v režiji GEZE v. BOLVARY-A

Lumpaci Vagabundus

Film zlatega humorja in divne triumfalne glasbe

PAUL HÖRBIGER, HEINZ RUHMANN, HANS HOLT, FRITZ IMHOFF, HILDE KRAHL. Film je v Grazu že tri mesece stalno na programu; vse predstave so že vnaprej razprodane;

Premiera jutri v kinu Matici
Rezervirajte vstopnice!

Izza naših meja

Otroka poškodovale granate, ki je ležala še od svetovne vojne. Mnogo nesreč se še vedno zgodi po Goriskem radi granat, ki so ostale še iz svetovne vojne in ki niso eksplozivne. Skoro ga ni tedna ali meseca, da ne bi slišali o kaki težki nesreči z eksplozivni. Največ nesreč se pripeti onim, ki zbirajo staro železo in ostale kovinske ostanke, da se za silo preživljajo ter često pri iskanju zadenejo ob nerazpočene granate, mnogo nesreč pa izvira tudi vsled neprevidnosti. Največ žrtev je med otroci.

V Opatjemseu na Krasu se je igral v družbi s tovarišem 9 letni Karel Marušič. Pri igri sta našla še nerazpočeno patrono, ki je eksplodirala in zelo nevarno ranila malega Marušiča, da mu bodo morali najbrže odrezati eno roko.

Veliki procesi radi tihotapstva. V Gorici so v preteklih desetih letih obsodili okoli 50 ljudi radi tihotapstva. Obsojeni, med katerimi je zlasti mnogo žensk, so tihotapili iz Jugoslavije zlasti kavo, sladkor, moko, suho grozdje, žganje, tobak, pa tudi konje. Večinoma so to revni kmetje iz obmejnih krajev. Kazni tihotapstva so zelo velike, zlasti v denarju in segajo često preko 3000 lir (okoli 7000 dinarjev). Zaporne kazni pa znašajo do pol leta. Največ tihotapcev ujamejo na meji pri Hotedršici, Črnem Vrhu in pri Idriji. Med njimi so večkrat tudi jugoslovanski državljani. — V Ptujju je napovedan za ta teden velik proces proti 27 tihotapcem tobaka, v Trstu pa so obsodili tudi preko 20 tihotapcev.

Naseljevanje Italijanov po naših krajih. Radi prevelike zadolženosti gre mnogo posestev na dražbo. Često pa ni niti kupcev, ki bi se zanimali za nakup. V takih primerih prevzame posestvo glavni upnik, ki je navadno banka, ali posojilnica. Kmetje, katerim je šlo tako posestvo na dražbo, upniki navadno puste kot zakupnike še dalje na posestvu. Večkrat pa tudi ne, zlasti če prevzamejo posestvo banke. V Vojšnici pri Komnu na Krasu je tako prevzela Banka Federale štiri prezaolžena posestva in naselila na slovenske kmetije Italijane, večidel iz Furlanije. Ker pa ti priseljenci niso vajeni dela, dobe za prva leta od države posebno podporo, da lahko vzdržijo. Primeri, da gredo naši kmetje vedno bolj na dražbo, se iz dneva v dan množijo, in v naše čisto slovenske kraje prihaja vedno več italijanskih priseljencev tako, da dobivajo majhne vasi čisto italijansko lice. Naši kmetje gredo v takih primerih večinoma v Furlanijo, ali pa v bližino mesta, da tam vsaj včasih vjamejo kak zaslužek. — Vlada to preseljevanje zelo podpira.

Spominske plošče na sankcije po občinskih stavbah. Italijanska vlada razpošilja občinam po

sebnne cementne plošče v spomin na sankcije. Občine morajo te plošče pritrditi s slovesnostjo na občinsko hišo ter plačati zanj državi zelo veliko odškodnino. Na plošči je napis, v katerem se poveljuje zmagi Italije nad sankcijami.

Otroci si ne upajo govoriti slovensko!

Neverjetne razmere na Kočevskem

Kočevje, 25. februarja.

Nedaleč od Kočevja je šola enorazrednica. Otroci so slovenski, mešani (skoraj vsi, razen enega, v nemškem razredu), in nemški, skupno okrog 45. V okolišču te šole je 6 »krošnjarjev«, ki hodijo vsako leto v Nemčijo, deloma se menjajo z drugimi. Zlasti če se kateri ne pokaže dovolj nemško nacionalnega, prepusti mesto drugemu. Nekateri pa, tako se zdi, ostanejo po večletnih izletih v Nemčijo doma tudi iz drugih vzrokov. Menda so potrebni. Neki krošnjar je baje izjavil, da je bil v Nemčiji vpisan v SS oddelke.

Do pričetka tega šolskega leta je na tej šoli poučeval več let učitelj z družino. Predpisi so sicer, da bi moral otroke naučiti tudi slovensko, celo 7. in 8. šolsko leto bi moral biti šolski pouk v slovenščini. Toda JNS je bila na vladi, ta pa je one, ki Kočevarjem niso bili po godu, proglasila skoraj za protidržavna. Še danes se čuti intimo sodelovanje JNS z nemškonacionalnimi po vsem Kočevskem. Kočevarji se zavedajo, da imajo od tu v vsakem primeru gotovo podporo. Kaj je torej hotel ubogi učitelj, kot da je bila slovenščina samo bolj za nadzornika. Celo njegovi otroci so slovenščino pozabljali in so vsak slovenski stavek morali sproti prestaviti iz nemščine. Kljub temu je še šolski otrok, vzgojen z organiziranim hujškanjem, narisal na list kljukasti križ, spodaj pa napisal »Fuj Krojner« (Krojner = Slovenec). Kočevarski otroci so začeli stalno sramotiti slovenske, tako da se ti niti ven iz hiše niso več upali.

Po novem letu je prišla nova učiteljica, ki si je štela za dolžnost, da nauči otroke tudi predpisanega znanja slovenščine. Kaj takega si seveda Kočevarji niso pustili. Oni hočejo, da slovenski otroci pozabijo slovenščino, saj so se že naučili nekoliko kočevskega. Zato je zbral nemškonacionalni vaški »führer« par žensk in z njimi šel naravnost na okrajno glavarstvo k nadzorniku. Kaj so tam govorili, ne vemo. Pač so prišli domov precej pogumno. Gdč. učiteljica je bila v roku 2 dni klicana na glavarstvo. Tu so se ji naložile

baje neke korekture poučevanja, ki so bile najbrž obljubljene že deputaciji (obstoječe menda iz enega moškega in 3 žensk, brez vsake legitimacije za zastopstvo 45 otrok). Nahujskani kočevarski otroci so takoj naslednji dan že zahtevali od učiteljice, da se morajo tudi slovenski otroci učiti nemško, kar jim je menda tudi (najbrž iz strahu) obljubila. Na poti iz šole so pa ti mladi hitlerjevci izlili na svoje slovenske soolce vso zalogo nem-

Okrepčan s sv. zakramenti za umirajoče je danes ob pol devetih v Leonišču izročil Bogu svojo duhovniško dušo salezijanec

Štefan Temlin

v starosti 36 let. Pogreb bo v nedeljo ob štirih iz mrtvašnice Leonišča na pokopališču k Sv. Križu.

Slovesna sv. maša zadušnica bo v kapelici Salezijanskega mladinskega doma v nedeljo ob desetih.

Salezijanci na Kodeljevem v Ljubljani.

Brez posebnega obvestila.

KMETSKA POSOJILNICA LJUBLJANSKE OKOLICE R. Z. Z N. Z.

V LJUBLJANI

JAVLJA TUŽNO VEST, DA JE PO KRATKI IN MUČNI BOLEZNI NENADOMA UMRL NJEN RAVNATELJ, GOSPOD

DOKTOR JANKO KERSNIK

SVOJEGA DOLGOLETNEGA IN NEUMORNEGA SODELAVCA, KI SE JE DO ZADNJEGA ŽRTVOVAL ZA NAŠ ZAVOD, BOMO OHRANILI V TRAJNEM IN ČASTNEM SPOMINU

V LJUBLJANI, DNE 26. FEBRUARJA 1937

Kulturni koledar

Anton Medved

26. febr. 1925 je umrl v Mariboru govornik in pisatelj Anton Medved. Rodil se je 6. dec. 1862 na Gorici pri Rajhenburgu. Gimnazijo in bogoslovje je dovršil v Mariboru. V letih 1890—92 je bil kaplan v zavodu S. Maria dell'Anima v Rimu, kjer je l. 1892 tudi dosegel doktorat. Potem je bil nekaj časa kaplan, l. 1893 pa je prišel kot profesor verouka na mariborsko gimnazijo. L. 1924 je postal papežev častni komornik. Pesniško se je udeleževal kot kot gimnazijec. V bogoslovju je pridno pisal za domači list Lipico. L. 1897 je izdal z življenjepisnim uvodom Gedichte des Hauptmannes Carl Vodovnik-Siegenfeld. Napisal je tudi povest »Nesrečnež«, ki je izšla v Slovenskih Večernicah (1905). Predvsem pa je bil odličen govornik. S svojim prijetnim glasom, lepim nastopom in vzneseno dikcijo je navduševal ljudi pri raznih cerkvenih slovesnostih in narodnih svečanostih. Napisal je tudi več potopisov, razprav in književnih ocen: Rim, središče lepih umetnosti (Dom in svet 1894-5), Fra Angelico, Na Vezuvi, Zgodovina cerkvenega govorništva, O Slomškovi stoletnici, Zgodovina slovenskega cerkvenega govorništva. — Za 100 letnico Slomškovega rojstva je izdal knjigo: Knezoškof lavantinski Ant. Martin Slomšek (1900). Za 8. razred gimnazije je sestavil dobro učno knjigo Zgodovina katoliške cerkve. V politiki je nastopil samo l. 1909 kot nadstrankarski kandidat za deželni zbor. Pri volitvah je propadel. Zaradi osebnih koncilijarnosti si je pridobil od Mahničarja očitek katoliškega liberalca.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, petek, 26. februarja: Matilda.
Sobota, 27. februarja: Leander.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kural, Gosposvetska cesta 10 in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Drama: Zaprtlo.

Opera: Zaprtlo.

Kino Union: »Zlato iz Singapura«.

Kino Sloga: »Mesto Anatol«.

Kino Matica: »Amok«.

*** KINO ***
UNION
Premiera:
Veliki pomorski film daljnega vzhoda
Zlato iz Singapura
Clark Gable, Jean Harlow, Wallace Beery
Dialog v nemškem jeziku

TEL. 27-30 SLOGA
Pretrastljiva borba za tekoče zlato
Mesto Anatol
podvig in propast maledonjskega mesteca
BRIGITTE BORMEY GUSTAV FROELICH

TEL. 21-24 MATICA
Danes poslednjič
Ljubljana tragedija pod tropnim nebom
AMOK
Valerij Inkštinov, Marcelle Chantal

TEL. 21-24 MATICA
Danes poslednjič
Ljubljana tragedija pod tropnim nebom
AMOK
Valerij Inkštinov, Marcelle Chantal

TEL. 21-24 MATICA
Danes poslednjič
Ljubljana tragedija pod tropnim nebom
AMOK
Valerij Inkštinov, Marcelle Chantal

Puškinova proslava Ruske Maticе. Ruska Matica priredi v ponedeljek, dne 1. marca ob 20 v dvorani Trgovskega doma (Gregorčičeva ulica 27) akademijo v počastitev Puškinovega jubileja. Otvoritvenemu govoru predsednika R. M. univ. prof. dr. E. Spektorskega in predavanju dr. N. Preobraženskega bodo sledile recitacijske in muzikalne točke, ki jih izvajajo članici Narodnega gledališča ga. M. Nablocka, gđc. O. Oljdekopova, član Narodnega gledališča A. Kolacio in g. prof. M. Lipovšek.

V soboto, dne 27. februarja ob 20 priredi v dvorani bivšega hotela Tivoli ruska in slovenska mladina pod pokroviteljstvom Ruske Maticе Puškinov večer. Na sporedu so recitacije Puškinovih pesmi, pevske točke in inscenacije.

Na oba proslavi so vabljeni vsi prijatelji ruske književnosti.

Rhene-Baton, slavni francoski dirigent, ki je s probnim uspehom dirigiral prvi koncert Ljubljanske filharmonije, bo 8. marca ponovno nastopil z našo filharmonijo na njenem koncertu v uniojski dvorani.

Dr. Alfred Šerko jun. bo predaval o nastanku kraških jam. (17. poljudno-znanstveno predavanje Prirodoslovnega društva). Predavatelj nam bo pokazal na mnogih slikah kako se imamo predstavljati upliv vode na apnenčeve formacije, ki so dovedle do sedanjih oblik jam na Krasu. Podobne pojave so odkrili kasneje tudi v drugih apnenčevih gorstvih, vendar so dali osnovna spoznanja in tudi terminologijo prav pojavi na našem Krasu. V koliko so sodelovali še drugi vzroki razen vode in kako je nastala prav sedanja oblika, polna neslučenih lepov, nam bo prav raztolmačilo to predavanje.

Vrši se v torek 2. marca ob 18 v mineraloški predavalnici univerze. Vstopnina 4 Din, za dijak 2 dinarja.

Rezervne oficirje opozarjamo, da je 26. februarja zadnji dan zbiranja prijav za oficirske železniške legitimacije v tem mesecu. Tisti, ki se bodo prijavili meseca marca, bodo dobili železniške legitimacije šele prvi dan aprila.

Efektanti naj si torej naroče pravočasno legitimacije.

Rezervni oficirji, ki niso še dvignili železniških legitimacij, naj se zglašajo v pisarni pododborja čim prej med poslovnimi urami v torek ali petek od 17.30 do 18.30. — Združenje rezervnih oficirjev — pododbor Ljubljana.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob osmih

Petek, 26. febr.: Zaprtlo (generalka).
Sobota, 27. febr.: »Dr.« (Premierski abonma).
Nedelja, 28. febr. ob 15: »Dež in vihar«. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol. — Ob 20: »Simfonija 1937«. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.

Zdravniki-volonterji zopet delajo

Ljubljana, 26. februarja.

Zdravniki-volonterji so nas prosili za objavo sledeče izjave.

Volonterji ljubljanske občine državne bolnišnice, ljubljanske ženske bolnišnice in mariborske bano-vinske bolnišnice so obenem s prekinitvijo dela sprožili obširno akcijo, da merodajne faktorje zainteresirajo za svoj položaj in potrebe bolnišnice.

Merodajni faktorji so pokazali veliko zanimanje in razumevanje za položaj volonterjev in potrebe bolnišnic in obljubili vsestransko pomoč.

Javno izrekamo zahvalo gospodu ministru za socialno politiko in narodno zdravje, g. Dragiši Cvetkoviču, ki je poslal svojega inšpektorja g. dr. Jovana Klišiča, da se na licu mesta prepriča o potrebah ljubljanske bolnišnice in položaju volonterjev. Dalje izrekamo javno zahvalo gospodu banu, gospodu načelniku oddelka za socialno politiko in narodno zdravje, gospodu upravniku bolnišnice in vsem šefom oddelkov za podvzete korake.

Javljamo, da smo s tem dosegli svoj namen in da 26. februarja 1937 nadaljujemo svoje prekinjeno delo.

Nov sistem gospodarjenja z gozdovi in rudniki

Belgrad, 25. februarja. AA. Popis in prece-nitev vrednosti državnih gozdov: Z novo uredbo o organizaciji ministrstva za gozdove in rudnike se uvaja tudi drugačen sistem gospodarjenja z gozdovi in rudniki. Postopno se ukine zastarelo birokratsko uradovanje, državni posesti se pa da značaj gospodarskih podjetij. V skladu s tem se bo bolj upoštevala rentabilnost in se bo sestavljala letna bilanca o uspehu gospodarjenja. Računati je, da se državna posest ne more identifi-cirati do skrajnih konsekvenc z zasebnimi gospo-darskimi podjetji, že zato ne, ker mora država pri gospodarjenju s svojo posestjo upoštevati potrebe in koristi celote, zlasti pa kmeti in gozdne indus-trije. Zaradi določitve rentabilnosti je v prvi vrsti potrebno, da se določi vrednost posesti, ki so-delujejo pri proizvodnji vrednosti osnovne glavnice. S poznavanjem naloženih kapitalov, vrednosti gozdov in bilance o uspehu, se bo moglo šele prece-niti, ali naši gozdovi dovolj vržejo čistega dohodka, to bo pa stalno bodrilo za zboljševanje in za izbi-

ranje kar najracionalnejših metod gospodarjenja.

V zvezi s tem je ministrstvo za gozdove in rudnike izdalo navodila za prece-nitev državnega imetja in stvarnih pravic in bremen državnih gozdov. Zaradi prece-nitev gozdov je treba točno poznati inventar (lesno maso) gozdov, in določiti smernice bodočega gospodarjenja. O večini državnih gozdov tega danes ne vemo, ker še niso iz-merjeni in urejeni. Ker je takšnih neurejenih go-zdov še okoli 2 milijona ha, se lahko odstotek gozdov določi šele tedaj, ko bodo gozdovi res ure-jeni, to pa ne bo mnogo pred 10 leti. Ker na to cenitev ni moči tako dolgo čakati, določajo ta na-vodila, da se že poprej takoj ugotovi začasna vrednost državnih gozdov na podlagi zbranih do-hodkov in dejanskih izdatkov v zadnjih 10 letih. Vstrib z zboljšanjem ureditve gozdov se bo vršila tudi njihova dokončna cenitev. Ostalo imetje, ka-kor poslopja, prometna sredstva in naprave (žage) in premešine bodo pa takoj dokončno popisane in prece-njene.

Še o novem načrtu zakona za telesno vzgojo

Včerajšnja izjava ministra za telesno vzgojo naroda g. dr. Rogiča je izredno pomembna. Kot vse izglada, bo tudi v tem ministrstvu krenilo delo z mrtve točke. Dosedanja uredba, ki je pred-videla za delo v telesni vzgoji samo mestne občine in sokolske enote, se je pokazala kot preveč omejena in ni mogla izpolniti nalog, ki jih danes zahteva telesna vzgoja. Z dejstvom, da bodo to uredbo izvajale vse šole razen univerze in da bo za vsa mladina telesna vzgoja obvezna, je storjen velik korak. Poleg tega pa obsega uredba mnogo konkretnější okvir kot je bil do-se-danja. Ministrstvo za telesno vzgojo bo to svojo uredbo izvajalo preko banovin in občinskih uprav, kar da služiti na resnejše in konkretnije načrte v tej smeri, kot so bili dosedanja. Razen tega pa bo ministrstvo tudi poskrbelo za potrebne športne knjige, ki bodo nekak kazipot v delu za telesno vzgojo naroda.

V zvezi s to novo naredbo je tudi zadnja konferenca v ministrstvu za telesno vzgojo, kjer so se sestali oni delegati, ki so bili izbrani, da popravijo novi načrt in da končno urede vprašanje odnosa med ministrstvom za telesno vzgojo in posameznimi zvezami.

Delegati so pripombe, ki so bile stavljene na prvem sestanku, iznesli popolnoma določeno in jih tudi obrazložili. Če bodo vse te pripombe sprejele v nov zakon, bo tudi ustrezno vsem športnim zvezam, ker bo s tem popolnoma zajamčena za-sebna inicijativa vseh športnih organizacij na eni strani, po drugi strani pa tudi ni zmanjšana ingerenca, ki jo hoče nad športom imeti minist-rstvo za telesno vzgojo.

Edina sporna točka pa je ostal še nadalje Jugoslovanski olimpijski odbor. Osnutek novega načrta je predvideval, da je predsednik olimpij-skega odbora vsakokratni minister za telesno vzgojo, člani so pa imenovani, ne pa izbrani. To tezo je tudi na drugi konferenci še vedno zastopal delegat general Djukić, dočim pa stoji na drugi strani enotna fronta vseh športnih zvez, ki stoji na stališču, da morajo biti tudi člani naj-više športne organizacije v Jugoslaviji izbrani, kakor dosedaj, ne pa delegirani. General Djukić stoji na stališču, da se mora to urediti z zakonom, dočim hočejo športne zveze tudi v tem odboru obdržati svobodo objektivnega razloga. Spor ob-stoji nadalje tudi v tem, da je general Djukić predlagal, da pridejo v ta odbor oni ljudje, ki imajo kake zasluge za šport in da imajo tudi one pravico glasovanja. S tem bi bili pa lahko pre-glasovani vsi predsedniki športnih zvez, celo v onih stvareh, ki se tičejo njih samih. Športne zve-ze hočejo pa tudi v tej smeri ohraniti popolno samostojnost.

Športne zveze se pri tem opirajo na pravila mednarodnega olimpijskega odbora; dočim bi pa v drugem primeru ostale popolnoma podrejene.

Zaradi te sporne točke je bila konferenca od-ložena in bo zato sklican poseben sestanek dele-gatov, ki naj bi rešili še ta spor. S strani šport-nih zvez je bil tudi v tej točki predlagan kom-promis, ki ga je pa general Djukić zavrnil. Delo na končni stilizaciji novega zakona se je zaradi tega zavleklo in bo treba sklicati še nov sestane-k. Do tega časa je pa tudi vprašanje novega zakona še odprto.

OPERA

Začetek ob osmih

Petek, 26. febr.: Zaprtlo.
Sobota 27. febr.: »Pikova dama«. Red B.
Nedelja, 28. febr. ob 15: »Pri treh mladenkah«. Iz-ven. Znižane cene od 30 Din navzdol. — Ob 20: »Lucia di Lammermoore«. Gostovanje Josi-pa Rijavca. Izven.

Mariborsko gledališče

Petek, 26. februarja: Zaprtlo.
Sobota 27. februarja ob 20. uri: »Čevljar An-ton Hit«. Premiera.
Nedelja, 28. februarja ob 15. uri: »DR«. Ob 20. uri: »Ples v Savoyu«. Globoko znižane cene. Zadnjič.

Od tu in tam

Otvoritev francoske brzojavne telefonske po-staje bo v nedeljo v Iglu v Dalmaciji. Ta postaja bo vezana s pomočjo kabela z Marseillem. Pri tej otvoritvi bosta navzoča tudi naš in francoski poštni ministri. Francoski poslanik na našem dvoru je prispel v Dubrovnik že včeraj jutraj. Oba poštna ministra, naš in francoski, pa prideta najbrže tudi že jutri. Pomorski kabel od Igle do Marseil-lea bo dolg 2000 milj in bo stal 100 milijonov francoskih frankov.

Agencija Avala zanika resničnost vesti neka-terih listov o razmerah, oziroma o izseljevanju naših delavcev v Perzijo, na podlagi česar si je naše delavstvo ustvarilo sliko o lahki zaposlitvi v tej državi. Naprošena od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje agencija priobčuje tale popravek: Že lani se je neka angleška tvrdka, ki sodeluje pri gradnji transiranske železnice, obrnila do ministrstva za socialno politiko in na-rodno zdravje s prošnjo, da bi nabrala med nami 100 dobrih specialistov klesarjev, zidarjev in mi-nerjev za omenjena dela. Ta skupina našega de-lavstva je pripravljena za odhod v Iran in s tem je ustrezno željam omenjenega angleškega pod-jetja. Podjetja, ki grade transiransko železnico, za zdaj ne čutijo potrebe po novem delavstvu in so zato vse časopisne vesti o nadaljnjem nabiranju naših delavcev za Iran popolnoma netočne.

100 milijonov dinarjev dolgoročnega posojila bo dobila zopet dunavska banovina za graditev cest in ostalih prometnih sredstev. To posojilo bo banovina dobivala v teku štirih let po 25 milijonov dinarjev vsako leto. Tudi drinska banovina je za-prosila za 30 milijonov posojila v iste namene, ki pa sedaj še ni odobreno.

Na kongresu hotelirjev, kavarniških in gostil-niških uslužbencev je bila včeraj v Splitu sprejeta resolucija, v kateri ti uslužbenci med drugim za-htevajo stalne plače in ukinjenje kavcije. Zahte-vajo tudi, da se čimprej razpišejo volitve v delav-ske zbornice in okrožne urade. Nastopili so dalje tudi proti zlorabljanju nameštenskih plač.

Kmetijsko ministrstvo, oddelek za živinorejo, poroča: Delegat madžarskega kmetijskega mini-strstva g. Silagyi, višji vladni svetnik, je po na-logu svojih predstojnikov danes prijavil živinorej-skemu oddelku gornjega ministrstva tele premije in ugodnosti, ki jih bodo uživali jugoslovanski kupei na mednarodnem sejmu plemenske živine v Budimpešti, ki se bo vršil od 17. do 22. marca t. l.: 1. Prevoz kupljene živine po železnici do jugoslovanske meje bo brezplačen; 2. sorazmerno s kupno ceno se bo kupcu na račun prevoznih stroškov vrnilo 150 do 250 pengov za vsakega kupljenega plemenskega bika ali zrebca, in od vsa-kega kozla in ovna po 40 pengov; 3. vsi dinarski zneski, depozirani pri pooblaščenih jugoslovanskih denarnih zavodih za nakup plemenske živine, se bodo izplačali s 46% premije nad uradnim ma-džarskim tetajem za dinar.

V Dubrovniku je pred nekaj leti zmanjkalo večje število umetniških slik. Te vesti so prinesle sedaj veliko razburjenje, ker se je zvedelo, da so se te slike naenkrat pojavile v nekem vele mestu. Ugotovili so, da je bilo brez vednosti cerkvenih oblasti prodanih več umetniških slik iz cerkve Go-ricice sv. Vlahne, nekaj slik pa je bilo odnešenih tudi iz nekaterih drugih cerkva v okolici. Začeli so se-daj v Dubrovniku delati na to, da čim prej dobe svoje umetniške slike nazaj iz nekega tujega ar-hiva.

V Dalmacijo ze včeraj prispela znamenita filmska igralka Charlotta Smith, ki v filmih nasto-pa skupno s Harry Pielom, ki ga tudi vsak čas pričakujejo v Dubrovniku, kjer bo, kakor smo že poročali, ostal nekaj časa na oddihu.

Včerajšnje lepo vreme je preprečilo veliko katastrof, ki je pretila mestu Bjelovaru in vsej njegovi okolici zaradi povodnj. Voda se je na široko razlila preko bregov in je ponekod prav malo manjkalo, da ni onemogočila vsak promet po cesti, ki so bile tudi že deloma pod vodo. Ob tej neizogibi je bilo porušenih tudi več hiš. Dosedaj kljub temu še ni bilo nikakih človeških žrtve. Vse kaže, da je nevarnost že odstranjena. Škoda zaradi povodnji pa je precej velika.

Sodelovanje jugoslovanskih izumiteljev na raz-nih inozemskih razstavah je bilo preprečeno za-rad velikega stroška, ki so s tem ponavadi v zvezi, ki jih morajo v takih primerih izumitelji sami nositi. Kot inozemci, tako so se tudi naši izumitelji organizirali v društvo, ki edino more omogočiti sodelovanje na kakšni inozemski raz-stavi. Prvo sodelovanje naših izumiteljev na ino-zemski razstavi bo v Milanu, ki bo trajala osem dni.

Ravnatelj gozdarskega podjetja »Vardac« v Sa-rajevu je bil včeraj na sarajevskem sodišču ob-sojen na 3 mesece strogega zapore zaradi tega, ker je hotel podkupovati. Ta ravnatelj se piše Rone Vojteh in je doma iz Budimpešte.

Veliko raeljo je zadnje dni priredila zagreb-ska policija ne samo v mestu, temveč tudi neko-liko po okolici. Policijski organi so se oglasili tudi po nekaterih zloglasnih gostilnah. Uspeh je bil izredno velik in so na policijo privedli nič manj kot 200 oseb, ki so se zdele sumljive. Med ujetimi je precej tudi takih, ki so bili iz Zagreba prej izgnani, pa jim je bilo tu tako všeč, da so se ponovno vrnili, nekaj pa tudi takih, ki so jih že dalj časa iskali zaradi raznih kaznivih dejanj. Takšne racije pa niso potrebne samo v Zagrebu, saj so se tudi že v Ljubljani večkrat obnesle.

Na Jesenicah zopet mir. Okrog mesec dni so trajala pogajanja med KID in predstavniki jese-niškega delavstva za sklenitev kolektivne pogodbe. Večkrat so bila pogajanja prekinjena, vendar so je sedaj končno posrečilo, da je pogodba podpi-sana. Ni podpisal pogodbo samo še »Savez melal-nih radnika kraljevine Jugoslavije«. Verjetno pa je, da bo v najkrajšem času podpisala pogodbo tudi ta organizacija. V razburkane Jesenice, po-sebno v številne zaskrbljene delavске domove so bo vselili zopet mir in delo se bo razvijalo zopet normalno.

Pred dnevi se je petleten otrok vrgel v Splitu pod avtomobil v samomorilnem namenu. Sreča pri tem pa je bila, da je avtomobilist pravočasno za-gledal otroka in avtomobil zavril, da so blatniki otroka butnili v stran, da je zadobil le manjše poškodb. Deček je neverjetno močno razvit in blister ter je prišel na samomorilsko namero na kaj ne-navaden način. Povsed je namreč čul, da je na tem svetu preveč trpljenja in da je na onem svetu mnogo boljše. Hitro je v njem zrasel sklep, da si konča življenje, še preden bi ga zadele vse muke in trpljenje.

DANES ZVEČER
KONCERT TRIA BRANDL
V FRANČISKANSKI DVORANI

Pregled motornih vozil

Ljubljana, 26. februarja.

Uprava policije v Ljubljani objavlja, da se vrši naknadni pregled letos še nepregledanih avto-mobilov in motociklov za Ljubljano in za srece Kamnik, Ljubljana in Škofja Loka v ponedeljek, 1. marca 1937 od 8—13 kot običajno v Ljubljani na Bregu 20; dohod z Novega trga.

V torek, 2. marca od 8—11 pa bo redni pre-gled za avtotakseje in avtomobse iz Ljubljane in iz srezov Ljubljana, Kamnik, Kranj in Škofja Loka na mestni pristavi v Ljubljani, Povšetova ulica 8, nižje stare kurkarne.

S sporeda koncerta A.P.Z.-a

Canite tuba — Zapojte s trombo je pri nas še neznana Gallusova kompozicija, ki jo bo prvič izvajal Akademski pevski zbor na svojem kon-certu dne 1. marca ob 20 zvečer v Unionu. Drug za drugim stopajo glasovi, se prepletajo in spet zgrinjajo. Od vseh strani se zbira radost, mogočen tok, zdi se, da rajajo vsi zemeljski rodovi, vse stvarstvo! Vedno znova se v preprosti tok ve-selja zarezava drzni, svetli motiv vesele hvalnice kakor rogovi, ki postopoma in menjaje se pre-plavljajo globine godalnega zbora z rezko odloč-nostjo. Zdjaj prinese motiv tenorji, nato bariton in basi. Kakor mogočna reka budi radost iz toka glasov, neugnano in šumeče prekipeva kakor pe-neče vino iz kelih. Vesela gotovost, da bo Go-spod prav gotovo prišel in odrešil človeštvo, pre-veva vsi kompozicijo: ecce Deus salvator mundi adveniet — glejte, Bog, rešenik sveta bo prišel. V mogočnem akordu neha ta vesela vest in hval-nica jasno ter svetlo.

Bohoričeva jutranja pesem, ki jo je mojstrsko opremil g. prof. Matija Tomec, predstavlja svo-jevrstno delo, strogo in resno, pravo sliko trdega časa, v katerem je nastalo. Minula je še strana nuč, iz teme je postala luč; veseli dan zdej gori gre, sonce svojo luč razprostre. Iz pesmi diha hvalnost preprostih ljudi, ki so se zbudili iz nočne negotovitosti, iz ur, ko svet spi in hodi okrog hudič kakor lev, ki išče, koga bi požrl. Hvalnost preveva duha in srce ljudi. Z zahvalo se obračajo k Bogu, da jih je to noč varoval in jim dal spet učkati svetlega dneva. Zenske, moški in otroci vedo za to Gospodu hvalo. Na koncu se obrnejo nanj s prošnjo, naj varuje družino očeta, mater, bratce in sestrice, »yo družbo«.

Jugoslavija Nemcem -

Novi filmski svet

Komaj je minilo teden dni, odkar se je vrnila iz Jugoslavije filmska ekspedicija monakovskega režiserja Hermana Winterja. Pri nas se je mudila cele tri mesece. Ta filmska ekspedicija, katere so se udeležili tudi filmski sodelavci Leo Šveder, Cornelius Booth in pisateljica iz Monakovega Irena Sack, je, kakor poročajo nemški listi, napravila ogromno delo, ki je toliko pomembnejše zato, ker se lahko reče, da je jugoslovenska vlada sama podpirala delovanje ekspedicije in je tudi že obljubila, da bo kupila filme, ko bodo gotovi. Vsaj merodajni činitelji so se izrazili, da so radevolje pripravljeni to storiti. Na drugi strani pa je jugoslovenska vlada dala ekspediciji tudi zagotovilo, da to leto ne bo dobila nobena druga inozemska filmska družba dovoljenja, da bi v Jugoslaviji vrtila kulturne filme.

Sedem filmov z jugoslovanske zemlje

Sedaj, ko se je ta monakova ekspedicija vrnila nazaj domov, je prav za prav šele lahko ugotoviti, koliko je imela v Jugoslaviji uspeha. Imela ga je po nemških precej. S seboj je prinesla sedem filmov. Med temi so nekateri krajši filmi, ki se bodo predvajali poleg kakšnega drugega programa kot poseben kulturni film. Eden od teh filmov predstavlja glavno jugoslovansko mesto Belgrad, življenje v njem in v njegovi neposredni okolici. Zanimiv je tudi film, ki prikazuje najjužnejši konec jugoslovanske zemlje tam doli okoli Skoplja, kjer so posebno značilne slike s številnimi minareti in mošejami. Kot filmska celota je tudi prikazovanje pokrajine, ki se razprostira okrog južnosrbskega mesta Ohrida ob grški meji. Nek film, ki je bil izdelan zadnje tri mesece v Jugoslaviji, je tudi oni, ki predstavlja Sarajevo v snegu. Pri snemanju teh filmov je bilo — pravijo Nemci — odkritih mnogo krasnih, naravnost originalno slikovitih pokrajin, ki jih ni ujela še nobena filmska kamera. »Odkrit je tako rekoč nov filmski svet.« Tako je — pravi poročilo dalje — Begova mošaja v Sarajevu, ki je ena najlepših mošej v vsej Jugoslaviji, bila topot prvič posneta in je njena notranjost videla pri tem tudi prvič umetno luč.

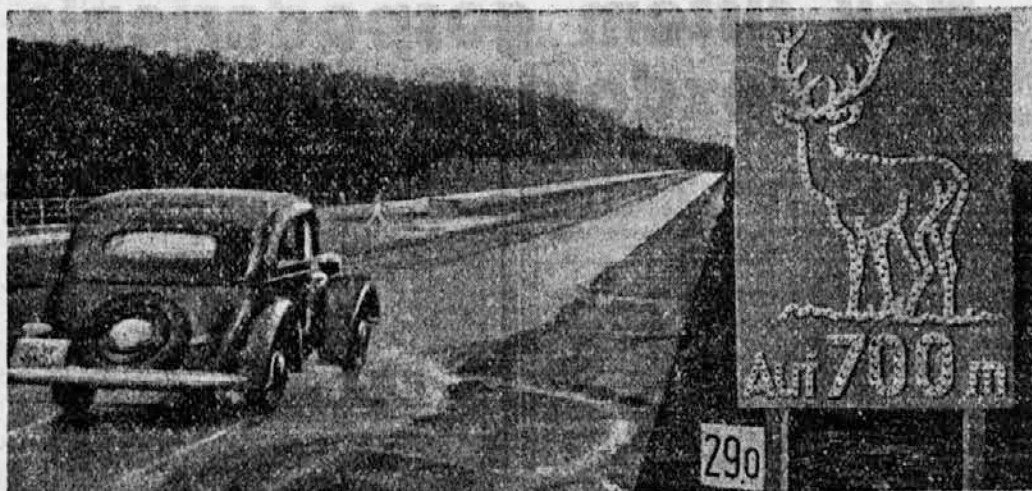
Poslednji derviši v Evropi

Najdivnejši pa so posnetki, ki so jih napravili Nemci za peti film. Snemali so — kakor pravijo — nek muslimanski samostan. Posebnost teh posnetkov je v tem, ker so posneli nek samostan, o katerem zgodovina pravi, da so v njem tudi poslednji derviši v Evropi eploh, drugič pa tudi zato, ker je bilo doslej nemogoče, ali se je vsaj

Tudi iz koša še pride včasih kak papir v nepravne roke. Zato so zadnje čase izumili tole pripravo na električni pogon, ki raztrga takoj vsako pismo, ki kdo zavre.

smatralo tako, da bi kdo od »nevernikov« prišel vanj. Derviši niso odgovorni nikomur, tudi ne podložni — tako razlagajo Nemci naprej. Samostanski šejk je obenem neomejen gospod in ne dopusti, da bi kdo bil navzoč takrat, kadar se opravljajo njihovi verski obredi. Nemška ekspedicija je poizkušala že na štirih krajih, da bi prišla v notranjost takšnega samostana, toda vse je bilo zaman. Šele pri petem poizkusu se ji je posrečilo pregovoriti šejka nekega 530 let starega samostana pri Sarajevu, da jim je dovolil vstop v samostan, toda proti velikemu darilu. To je bil — pravijo Nemci — zelo uviden človek, ki je spoznal, da tu ne gre samo za to, da se temu ali onemu napase radevednost, temveč da se postavi nek kulturni dokument. Derviši so se posvečevali pokazu kot zelo nedostopni ljudje in so bili skoraj naravnost sovražni. Pripadajo sekta Rūfai, ki je znana kot najbolj fanatična. Pri snemanju cerkvenih obredov, ki jih imajo muslimani ob prazniku ramazanu, največjem muslimanskem prazniku eploh, so smatrali, da se dogaja neko

Na mestih, kjer divjačina rada prehaja preko ceste, so v Nemčiji postavili posebne z elektriko razsvetljene table, ki naj bi šoferja že na 700 metrov daleč opozorile na neprijetna srečanja z živaljo.

V sanjah odkrita stara cerkev

Malo neverjetna se zdi zgodba, ki jo je doživela neka ženska na otoku Cipru v vzhodnem delu Sredozemskega morja. Neverjetna se zdi vsaj v toliko, kolikor je imela svoj začetek v sanjah. Če pa se te sanje ne bi bile tudi uresničile, bi prav gotovo vsak — ne toliko neupravičeno — smatral, da gre za golo izmišljotino.

Na otoku Cipru živi v vasei Zakaka mlada ženska, ki je zadnje čase — tako pravijo — imela vsako noč zelo razburjive sanje, toliko bolj nezaheljene, ker so bile vsako noč popolnoma enake. Sanjala se ji je, da ji nekdo ukazuje, naj gre na gotovo mesto v bližini vasi in naj tam koplje. Ta prikazen ji je tudi obljubljala, da bo za to delo dobila bogato nagrado, kajti prišla bo na sled razvalinam neke starodavne cerkve. Ženska teh svojih sanj dolgo časa ni hotela nikomur razodeti in jih je hranila zase v največji tajnosti. Ker pa se ji je kar naprej vsako noč ponovilo isto, je končno sklenila, da razodene to skrivnost s svojo možu. Ta seveda, kakor bi napravil morda vsak drugi, ni pripisoval tem sanjam kakšne posebne važnosti in jih je smatral le bolj za ženske vžarjarije. Končno pa se je ženi le posrečilo, da

Noe št. 2

V severnoameriških Zedinjenih državah imajo zanimivega človeka, ki ga na kratko imenujejo kar z imenom »Noe št. 2«. Zakaj? Ta človek živi tam nekje ob obali Tihega oceana. Znan je daleč naokoli po svoji boječnosti, na drugi strani pa tudi po tem, ker se neprestano peča z vražarstvom in prerokovanjem iz stanja zvezd. Pa zaradi vsega tega gotovo ne bi bil dobil gornjega imena, saj ne bi bilo povoda, da bi ga tako imenovali. Pa vendar. Če se kaj razume na prerokovanja na podlagi tega, kako se mu kažejo zvezde, ali če se tudi nič ne razume na vse to, vendar je prišel do prepričanja, pri katerem trdno vztraja in bi ga zlepa ne bi mogel kdo prepričati, da nima prav. Na podlagi nekega stanja zvezd je namreč

omeščen. Toda film je vendar napravljen. Za Evropejce, ki živijo bolj na zahodu, bodo posebno zanimivi posnetki nekaterih cerkvenih obredov zaradi tega, ker bodo tu lahko videli, kako kaže šejk umetnosti fakirjev, ki so bile v njegovi družini stoletja v največji tajnosti kot dragocena dediščina. Ko so posneli film, se je šejk med plesom zabadal z dolgimi rjavimi iglami skozi lice, roke, prsi itd. Z ostrim mečem se je udarjal po telesu in plesal pri tem po nabrušenem rezilu, toda nikjer ni bilo nikake rane, niti ene kapljice krvi. Tudi v tem samostanu je topot prvič zasvetila umetna svetloba. Dosedaj so gorele tu samo lesčerbe, čeprav je bilo opaziti v bližini priključek električne napeljave.

Tudi pesmi so nabrali

Za vsak film, ki so ga Nemci posneli v Jugoslaviji, so nabrali tudi precej narodnih pesmi. Tako so prinesli s seboj v Monakovo celo vrsto znanih bosanskih narodnih pesmi, ki jih bodo seveda sedaj tam primerno priredili, če ne čisto po svojem okusu predelali.

Pri nas v Sloveniji sicer nimamo »dervišev in šejkov«, kakor menda doli na jugu, vendar pa bi se morda le našla tudi tu kakšna posebnost v eliki, besedi ali pesmi, ki ne bi bila tako med zadnjimi na svetu.

Najstarejši in najnovejši vek sta se srečala.

Obvestila

Narodna galerija. V nedeljo ob 11 uri dopoldne bo vodstvo v glavni dvorani Narodne galerije: »Naši baročni slikarji.« Vodi dr. Marijan Marolt.

Rdeči križ, pododbor za mesto Ljubljano, bo imel svoj letni občni zbor v petek, 5. marca 1937, ob 18 v dvorani Okrožnega urada na Miklošičevi cesti z običajnim dnevnim redom. V sluhaju nesklepnosti se vsi občni zbor pol ure kasneje. Članstvo vljudno vabi odbor.

XX. prosvetni večer je posvečen spominu 100 letnice skladatelja Fürstera. Marsikdo se še spominja ljubiteljskega moža, ki je toliko let vodil glasbeno življenje med nami. Kot trajno dedščino je zapustil našemu narodu krasne skladbe, operete kot n. pr. Gorenjski slavček in številne vokalne skladbe. Popolnoma primerno je, da se Prosvetna zveza spomni tega moža, in priredi danes zvečer glasbeni večer združen s predavanjem o pokojnem glasbeniku, katerega ima g. prof. dr. Anton Dolinar. Sodelujejo tudi slovenski vokalni kvintet. Opozorjamo na ta večer zlasti ljubljanske kroge ljubiteljske skladbe pokojnega Fürstera. Predprodaja vstopnic Prosvetna zveza. Seždi 3 Din, stojšča 2, za diake 1 Din.

Mohorjani, ki žele naročiti mohorske knjige za leto 1937, naj se zgledajo v Ljudski knjižnici, Miklošičeva cesta 7. Istotam se plača tudi naročnina Din 20.

Ljudska knjižnica nudi najboljšo čtivo slovenske in nemške literature. Izposojujejo tudi na deželo za daljšo dobo. Knjižnica ima to prednost, da je odprta cel dan od 8 do 12 in od 2 do 7 zvečer. Ima tudi poseben mladinski oddelček.

Koncert Ljubljanske filharmonije, ki ga bo 8. marca dirigiral Rhene-Baton je po svojem številu VI. Po kakovosti dirigenta in sporeda in Akademskem domu, Miklošičeva cesta 5 s sledečim dnevnim redom: 1. Citanje zapiskov zadnjega obnega zborja, 2. poročila odborov, 3. poročila revizorjev, 4. volitve odbora in revizorjev, 5. slučajnosti. Ker se bo vrnil letos začetkom julija spet slovenski kongres kat. izobraženec v Ljubljani, prosimo vse, ki se za stvar zanimajo, da se tega obnega zbora udeležijo! — Odbor.

Radio

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih postaj dobite v najboljšem in najcenejšem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana«, ki stane mesečno samo deset dinarjev.

Programi Radio Ljubljana

Petek, 26. februarja, 11 Soliska ura: Jurček milijonar — igra v treh dejanjih (izvajajo brezposelni učiteljski abiturienti). — 12 Pisan drobiž (plošče). — 12.45 Vreme, poročila. — 13 Čas, spored, obvestila. — 13.15 Uvertura in fantazije (plošče). — 14 Vreme, poročila. — 14.30 Zvečer (plošče). — 14.45 Vreme, poročila. — 15 Zvečer (plošče). — 15.30 Ruske pesmi (plošče). — 15.45 Francosčina (gosp. dr. Stana Leben). — 16 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 16.30 Nacionalna ura: O humorju naših pisateljev (Kovačič iz Zagreba). — 16.45 Zanimivosti. — 17 Tamburaško društvo »Celos«. — 17.45 Debussyjevi nočni (plošče). — 18.15 Večer komorne glasbe (IV. koncert ljubljanskega godalnega kvarteta). — 18.30 Čas, vreme, poročila, spored. — 18.45 Angleske plošče.

Drugi programi

Petek, 26. februarja, Belgrad: 20 Borodinova opera »Knez Igor«. — Zagreb: 20 Koncertni večer. — Du. naj: 19.35 Koncert po željah. — 21 Simfonični koncert. 22.30 Družinska glasba. — Trst-Milan: 16 Violoncelo. — 21 Simfonični koncert. — Praga: 19.35 Češka narodna glasba. — 20.15 Igra. — 21.30 Dimski kvartet. — Varšava: 20.15 Varšavska filharmonija. — Hamburg: 20.10 Komična opera »Fra Diavolo«. — Köln: 20.10 Vojaški večer. — Berolin: 20.15 Nabožni koncert. — 20.45 Češka glasba. — 21.25 Opereta »Doroteja«. — Bukarešta: 19.35 Opera.

J. Jurca:

Beg čez Azijo

(Za tisk priredil Anton Podbevšek.)

Pregledal mi je še ranjeno roko in naredil majhno operacijo. Ker je znal nekoliko nemško, sva se lahko pogovorila. Če razumem germanski, je on mene vprašal, ne jaz njega, ker sem imel prebridke skušnje iz bolnišnice. Ko je bil gotov, je poklical dva mlada prostovoljca in jima naročil, naj me peljeta v sobo, prineseta slame in poskrbita, da bom dobil hrane.

Prijela sta me vsak na eni strani in me vodila le toliko časa, da smo prišli za ovinek. Tu sta me pustila in odšla naprej svojo pot.

Transporti ujetnikov prihajajo.

Ostal sem sredi dvorišča. Pred menoj se je dvigalo visoko stelo zidovje. Tu notri naj bi bilo moje stanovanje. Šel sem počasi noter, da si poiščem prenočišče. Stopil sem v prvo nadstropje. Tudi tukaj ni bilo dosti boljše. V nekem kotu sem našel nekaj sprhnele slame. Iz te sobe naprej je bila še ena majhna sobica, v njej pa je stanoval naš častnik. Po nosu sem ga spoznal, da je Jud.

Ponoči je prišel nov transport ujetnikov, po največ sami Madžari. Kot divjaki so pridrvili notri. Eden je prišel k meni, me potisnil iz slame in se sam zvalil nanjo. S težko rano na trebuhu in na roki sem moral ležati poleg zdravega Madžara, ki se je valjal po slami.

Ze prvi dan sem opazil, da je cela vrsta naših vojakov stala pred sobico in da so posamezno stopali k našemu častniku Judu. »Kaj pa imate tam notri?« sem vprašal radoveden nekega Slovaka. »Denar nam zamenjava. Za naših 20 kron se dobi 2 in pol rubljev.« Zdal mi je bilo jasno, kaj počne tukaj ta špekulant.

Tudi jaz sem imel še nekaj bankovcev. Rad bi jih zamenjal, a se mi je zdelo škoda, da bi dal za

2 in pol ruska rublja naših 10 goldinarjev. O priliki, ko je že zopet odšel transport naših vojakov, sem stopal žalosten po dvorišču. Lačen sem bil, ker že več dni nisem dobil kosila, čeprav me je ruski četovodja vsak dan pridelil kake partiji. Namenil sem se v kuhinjo. Rus mi je dal čaj in me je obenem vprašal, če imam kaj denarja, da bi ga zamenjal. Pokazal sem mu bankovec za 20 kron. Ponomel mi je zanj tri rublje. Prosil me je, naj povem našim vojakom, kadar zopet pridejo, da on dražje plačuje, kakor avstrijski Jud. Pripovedoval mi je, da je avstrijski nadporočnik Jud, ki je dezertiral iz Avstrije in je podkupil ruskega načelnika in starega zdravnika, da zdaj lahko mirno goljufa ujetnike.

Neko popoldne je prišel transport samih Čehov. Stari zdravnik jih je zbral okoli sebe in jim je slikal nebasa, ki jih bodo imeli Slavjani v Rusiji. »Zdaj, ko pridete na svoje mesto, boste dobili puške in boste po gozdu streljali zajce in ptičke. Kruha in mesa boste dobili, kolikor boste hoteli. Tudi ženske boste dobili!«

Tisti večer je prišel v našo sobo ruski duhovnik. Soba je bila natlačeno polna naših vojakov. Komaj je bradati duhovnik prišel govoriti, so pričeli Čehi vpiti: »Živela Rusija! Živel kar Nikolaj! Proč z Avstrijo! Proč s Francem Jožefom!« Prišli so trgati rosete s kap, metali so jih na tla in po njih cepetali.

Drugič je prišel zopet transport Judov in Ukrajincev od Černovic. Ti ljudje so imeli s seboj kovčge z vsemi potrebščinami, ki jih potrebuje potnik, ko se odpravi po svetu. Na rokah so imeli prstane, ure, zlate verižice so jim visele iz žepov. Denarja polne žepke, menda iz avstrijske blaginje. Nekaj Jud je imel celo posteljo s seboj. Vsi zdravi in rejeni. Nehote sem prišel primerjati z njimi svoj narod in sebe.

Nekega dne sem bil na dvorišču, ko je prišel transport Italijanov. Ruski častnik in par vojakov so prišlece preiskali. Vse, kar se jim je zdelo od-

več, so morali naši oddati. Zastoj so jih prosili, naj jim pustijo vsaj steklenice za vodo. Zadal so bili pa Slovenci! Spoznal sem jih takoj po ovratnikih. Celo iz mojega okraja jih je bilo nekaj. Takoj sem sklenil oditi z njimi. Hitel sem v sobo ali bolje v hlev, kolikor mi je rana dopuščala. Vzel sem odejo, ki sem jo pred dnevi kupil za rubelj in steklenico, kar sem imel vse skrito pod slamo. Na dvorišču sem odel odejo in poiskal zdravnika, proseč ga, naj mi rano obveže in mi dovoli na pot. Toda, kako sem se začudil, ko sem prišel od zdravnika in ni bilo več ne Italijanov ne Slovencev in tudi moje odeje ne. Pobit sem odšel na trho slamo in premišljeval svojo usodo.

Iz Kijeva v neznano smer. — Preko Volge in Urala v Ashabad ob perzijski meji.

Drugi dan je prišel transport vojnih ujetnikov raznih narodnosti, med njimi 20 Hrvatov. Videti so bili prijazni fantje, zato sem sklenil, da bom odšel z njimi.

Od starega ruskega zdravnika bi se bil rad poslovil, a ni bilo časa. Hitrih korakov so naši vojak odkorakali. Hotel sem jim slediti, pa ni šlo. Delala se mi je tema pred očmi od bolečin. Ruski vojak je opazil, da sem zaostal, zato je počakal in me priganjal, naj hitro stopim, če ne, bo vlak prej odpeljal.

Položili so me v vagon k samim Ukrajincem. Vlak je odvižgal. Kam se bomo peljali, ni vedel nihče. Vagoni so bili tako predeljeni, da so nekateri spali spodaj, drugi pa na plohih, ki so bili nekako sredi med tlom in stropom pritrjeni.

Jaz sem se moral zadovoljiti s prostorom na tleh pri vratih. Zanimiva bi bila ta vožnja, če bi bil zdrav in če bi bili tovariši, s katerimi sem se vozil, bolj tovariški. Potihem sem jih imenoval farizeje: vedno so molili, svojega bližnjega bi pa najrajši zadavili. Če bi slučajno ne bilo v našem vagonu nekega Poljaka, bi ne prenesel dolge vožnje.

Bile so mrzle oktobrske noči. Imel nisem ne

odejo ne plašča. Še bluza je bila vsa raztrgana. Dva kraparja (narednika) sta vsako noč kot nalašč odprla oboja vrata in zrla vsak na eno stran v temno noč, jaz pa sem se tresel pod njunimi nogami.

Na postajah se je dobila vrela voda za čaj. Ker sam nisem mogel iz vlaka, sem prosil tega in onega, naj mi prinese vrele vode, a nihče se me ni hotel usmiliti! Parkrat je bilo kosilo. Vedeli so, da imam pri njih svoj delež, pa so vselej vse sami pospravili! Edina sreča, da sem imel denar.

Slednjič je opazil Poljak v našem vagonu, kaj je z menoj. Bil je visoke, krepke postave. Tu in tam se je spri s kakim Ukrajincem. Nasprotno je pa meni pomagal, kjer je le mogel. Kot otroka me je prijel za ramo in me je spustil iz vagona, kadar smo delj časa etali na postaji. Za vrela vodo se je zelo potrudil, tako da sva večkrat pila čaj kot najini nasprotniki.

Ker nisem redno dobival jesti, so nekateri jedli, kar jim je prišlo pod roko. Ni čuda, da so dobili drisko. Ker se pa vlak za take reči ni ustavljaj, so mnogi pri vratih iz vagona opravljali svoj posel, ne meneč se za ljudi v bližini. Kadar se je pa vlak ustavil, je pa čepel skoz ob vlaku mož ob možu, tako, da je bilo videti, kot bi nas sovražnik napadel, naši pa, da vlak branijo.

Jaz sem imel v tej zadevi še srečo. Pač pa se mi je iz rane na trebuhu izcejel gnoj, ker nisem ves teden dobil nove preveze. Vlak je pa drdral svojo pot naprej. Prevozili smo že Penzo in se že bližali Syrauu. Ne daleč od tod smo privzeli na velikanski železni most, ki vodi čez »matuško Volgo«. Na mostu so stala straže. Pri vseh vagonih smo morali zapreti vrata in okna.

Prevozili smo že nekoliko uralskega hribovja in nadaljevali vožnjo v Azijo. Prikazovali so se jele pustine, kjer so se pasle kamele. Na postajah, ki pa so bile bolj redke, so nas nezaupno motrili obrazi Azijatov.

Ker so se začele peščene puščave, so nam ruski vojaki svetovali, naj si kupimo živeža za več dni.